

OLVASÁS – ÍRÁS (középsúlyos)

A tantárgy célja, hogy megalapozza és fejlessze az olvasás-írás elsajátításához és gyakorlásához szükséges alapkészségeket és a fogalmi gondolkodást, fejlessze a kommunikációs képességet, a grafomotorikát és az artikulációt.

A középsúlyosan értelmi fogyatékos tanuló esetében a pedagógusok feladata elérni, hogy az életkornak és az egyéni képességeknek megfelelő olvasási és írási technikák folyamatos fejlesztésével és alkalmazásával a tanuló legyen képes az információkat elemi szinten megszerezni, átadni, legyen képes könnyen érthető, rövid szöveg elolvasására, értelmezésére, néhány egyszerű gondolat leírására egyre kevesebb segítséggel.

A tanulóval szemben támasztott elvárás, hogy folyamatosan legyen képes megismerni az olvasott és írott betűk, szavak, egyszerű mondatok jelentéstartalmát, váljon igényé az egyszerű írásos utasítások, figyelmeztetések, feliratok értelmezése, alakuljon ki a tevékenységek és információk piktogramos megjelenítésének értelmezési képessége, folyamatosan bővüljön a környezetben előforduló írásos utasítások megértése, követése.

A képességeknek megfelelő szinten váljon igényé az olvasási és írási tevékenységekkel összefüggő szabadidő-eltöltés lehetőségeinek gyakorlása, alakuljon ki a környezet iránti érdeklődés, az ismeretek megszerzésére irányuló spontán törekvés. Az elsajátított olvasási technikával alakuljanak ki olyan képességek, amelyek hozzásegítik a tanulót a kommunikációs eszközök használatához, a mindennapi életbe való beilleszkedéshez.

Hivatalos iratok, űrlapok kitöltése során ismerje fel, segítséggel vagy önállóan alkalmazza személyes adatait, és védje azokat az illetéktelen használóktól.

A tantárgy feladata valamennyi betűtípus megismerttetése (kicsi-nagy, nyomtatott-írott), a feliratokon, számítógépes billentyűkön történő biztos eligazodás érdekében.

1–2. évfolyam

Az első két évfolyamon az olvasás-írás képességének előkészítése folyik. Minden tevékenység arra irányul, hogy a tanulók érdeklődését felkeltse az írásos információ megszerzésére, megalapozódjanak az olvasás és írás elsajátításához nélkülözhetetlen képességek.

Ehhez a gondolkodási, érzékelési és észlelési funkciók közül elsősorban a figyelemre, az emlékezetre, a szem-kéz koordinációra, a finommanipulációra van szükség.

Az erkölcsi nevelés területét megalapozza az egyszerű szabályok betartása, a feladatok elvégzésének és a csoportos fejlesztési helyzetnek megfelelő viselkedés, segítőkész magatartás a társakkal, egyszerű utasítások megértése és végrehajtása, a szabályok megismerése, a rendezett környezetre, a tanszerek, eszközök megóvására való igény kialakítása.

Az önismeret és a társas kapcsolati kultúra fejlesztésében fontos szerepet tölt be a megfelelő pozitív hozzáállás kialakításával, a türelem megalapozásával, a feladatok végrehajtásával, a társak próbálkozásainak kiváráásával és az alkalmazkodóképességgel.

A tanulás tanítását segíti az írásos, képes információk megszerzése iránti igény kialakulása és a tanulás iránti érdeklődés.

A tantárgy az anyanyelvi kommunikáció területét a képek, tárgyak megnevezésével, azonosításával, az alapvető téri relációkban a formák, alakzatok érzékszervekkel történő azonosításával, megnevezésével, az írás megtanulását a tájékozódás segítségével, megfelelő grafomotoros képességek, megfelelő íróeszköz-használat kialakításával és fejlesztésével, a megfelelő nyomtaték alkalmazásával és a papírhatárok betartásával támogatja.

A szociális és állampolgári kompetenciaterület fejlődését elősegíti az alapvető viselkedési normák betartása, a koncentrált figyelemhez szükséges tantermi légkör megalapozása, a csoportba való beilleszkedés és a feladathelyzet elfogadása.

A hatékony, önálló tanulás fejlesztése megvalósul a helyes és pontos feladatvégzés iránti igény kialakításával, a munkavégzés pontosságára törekvéssel, a feladattudat és a kitartás megalapozásával.

1. évfolyam: évi 108 óra, heti 3 óra

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. Beszédfejlesztés		Órakeret 20óra
Előzetes tudás	Szemkontaktus felvétele, tartása.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Hangképző szervek szabályozásának kialakítása, erősítése.		
Fejlesztési feladatok	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok	
<ul style="list-style-type: none"> – Szabályos légzést kialakítani, a levegőt megfelelően beosztani. – Utánzókétsztséget kialakítani. – Környezet alapvető hangjait megkülönböztetni, a hangforrások irányát felismerni. – Hallásdifferenciáló készséget fejleszteni. – Megfelelő hangerőt használni spontán beszéd során. – Beszédmotiváció egyszerű mondókákkal, versekkel, mozgásos játékkal kísérve. – . – Ritmusérzék fejlesztése együttműködéssel. – Környezet tárgyait, azok rendeltetését megismerni. – Egyeztetés: szavakat tárggyal, 	<p><i>Ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Beszédtechnika fejlesztése. – Hallásfigyelem-fejlesztés. – Ritmusfejlesztés. – Szókincsbővítés. – Kommunikációs készségfejlesztés. <p><i>Tevékenységek</i></p> <p>Ajak- és nyelvgyakorlatok. Artikulációs gyakorlatok. Hangok artikulálása, szájról olvasás, állathangok utánzása. Hangforrások, felismerése, Környezet tárgyainak megnevezése Köszönés, megszólítás. Irányított közös játék társakkal. Szerepjátékok. Új szavak ismétlése, alkalmazása párbeszédben.</p>	<p><i>Ének-zene:</i> ritmizálás.</p> <p><i>Kommunikáció:</i> logopédiai gyakorlatok.</p> <p><i>Játékra nevelés:</i> szerepjáték.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	<p>Fontosabb hangképző szervek, kilégzés, belégzés. Némán, halkán, hangosan. A mozgásokban részt vevő testrészek. Lassú, gyors, egyenletes. Kérdés, felelet, ki? mi? hol? (miért? mikor?) kérdések értelmezése. Alapvető érintkezési formulák. (<i>Rokon, barát, idegen.</i>) Munka, játék. <i>Kedélyállapot</i> kifejezésére szolgáló szavak. <i>Térirány-</i> <i>meghatározások.</i></p>		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	2. Térorientációs gyakorlatok		Órakeret 15óra
Előzetes tudás	Nagymozgások összerendezése.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Eligazodás ismert térben, helymeghatározás követése.		
Fejlesztési feladat	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok	
<ul style="list-style-type: none"> – A relációs fogalmakat megérteni. – Soralkotás, balról jobbra haladás spontán módon. – Testséma kialakítása. – A könyvek, papírlapok kíméletes használata, előre, hátra lapozás egyesével. 	<p><i>Ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Relációs fogalmak. – Irányok. – Eligazodás nagyobb térben (tanterem). – Eligazodás két dimenzióban (könyv, feladatlap). <p><i>Tevékenységek</i></p> <p>Tárgyak helyének meghatározása, Térirányok nagymozgásokkal. Testtájakok megmutatása, megnevezése. Soralkotás tárgyakkal, Nyilak elhelyezése, megfigyelése padokon, táblán, feladatlapon. Adott ábra, kép megkeresése könyvben.</p>	<p><i>Játékra nevelés:</i> didaktikai játékok.</p> <p><i>Kommunikáció:</i> térbeli tájékozódás, viszonyítás.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	<p>Elöl, hátul, <i>középen, oda, vissza</i>, alatt, fölött, mellett, alá, fölé, mellé, ki, be, fel, le.</p> <p><i>Irányhatározók:</i> (bele, fölé, mögé), balra, jobbra, középen, bal, jobb, <i>középső, szemben, háttal.</i></p> <p>Könnyen érzékelhető <i>ellentétpárok:</i> hideg-meleg, sötét-világos, felnőtt-gyerek, öreg-fiatal, férfi-nő.</p> <p>Ki? Mi? <i>Kérdőszó. Tárgy, személy.</i></p>		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	3. Finommozgások fejlesztése		Órakeret 15óra
Előzetes tudás	Fogáserősség és -gyengeség tudatos irányítása.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Ujjak ügyesítése. Biztos ceruzafogás.		

Fejlesztési feladatok	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A tanuló hüvelyk- és mutatóujjának egyenkénti, önálló mozgatása. – Tárgyak megfogása két-, illetve három ujjal. – A zsírkréta, kréta, ceruza helyes fogása és tudatos irányítása. – Író- és rajzeszközök használata megfelelő nyomatékkal. – Ismert tárgyak felismerése tapintással. – Ujjak egyenkénti, akaratlagos mozgatása. – A szerszámok rendeltetésszerű használata utánzással. – Kételemes mozdulatsor felidézése, utánzása megfigyelés után. 	<p><i>Ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Ujjak irányított mozgatása. – Tevékenység apró tárgyakkal. – Kéz izomzatának fejlesztése. – Helyes, szabályos, célszerű ceruzafogás elsajátítása, – Megfelelő nyomaték gyakorlása. – Érzékelési gyakorlatok tapintással. – Eszközök, szerszámok fogása. – Mozdulatok utánzása. <p><i>Tevékenységek</i></p> <p>Kézujjak (mondókák), ujjak „számlálása”, „zongorázás”. Gyöngy felszedése, Pötyi játék használata, papír tépkedése, mozaik ragasztása.</p> <p>Gyúrás, nyomkodás agyaggal, drót hajlítása.</p> <p>Vonalak húzása megfelelő nyomatékkal és ceruzafogással.</p> <p>Színezés, spontán rajzolgatás.</p> <p>Tárgyak felismerése, kiválasztása tapintással.</p> <p>Játékos gyakorlatok: „zongorázás”, kopogás, integetés. Kopogás alul, felül, kívül, belül, elöl, hátul. „Szerelés” fogóval, anyacsavarral stb.</p> <p>Mozdulatok alapján mindennapi tevékenység felismerése, utánzása.</p>	<p><i>Játékra nevelés:</i> gyakorló játék, kéz és ujj-játékok.</p> <p><i>Ábrázolás-alkatás:</i> papírtépés, sodrás, gyurmázás.</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Ujjak, <i>egyenes, behajlított ujj.</i> Kicsi, nagy, egy darab, kerek, lapos, egyenes, <i>görbe</i>, erősen, gyengén, , sötét, halvány, sima, <i>érdes</i>, puha, kemény, gömbölyű, lapos, hosszú, rövid, vastag, vékony, dolgozik, játszik, szerszámok, baleset, óvatosság.</p>	

<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p>4. Szem-kéz koordinációjának fejlesztése</p>	<p>Órakeret 10 óra</p>
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Egyszerű mozdulatok kitartó ismétlése.</p>	

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Formák helyes felismerése, megnevezése, egyeztetése.	
Fejlesztési feladatok	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Labdadobás, -gurítás célirányosan, labdát elkapni. – Feladatmegértés és feladatvégzés kevés segítséggel. – Tekintetét tudatosan irányítani, fixálni. – Feltűnő hasonlóságot megtalálni különböző tárgyakon. – Kitartóan gyakorolni a nagyobb gombok begombolását, próbálkozások során a sikertelenséget elviselni. 	<p><i>Ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – gurítás, dobás. – Építés kockával, dominóval, – Pontok összekötése. – Szemtorna. – . – Gombolás. <p><i>Tevékenységek</i></p> <p>Labda dobása, autó gurítása egymásnak, „kapuba”, célba. Kockák egymásra rakása, építés párhuzamosan, minta szerint. Dominó élére állítása. , nyomdázás meghatározott helyre, rajzolás során keret tisztán hagyása, autó végigvezetése „úton”.</p> <p>Pontok közé ceruza, pálcika beillesztése, pontok összekötése ujjal, ecsettel, ceruzával. Mozgó tárgy követése szemmel, tájékozódás egy szemmel. saját ruha gombolása. Nagy gyöngy fűzése.</p>	<p><i>Önkiszolgálás:</i> gombolás, fűzés.</p> <p><i>Játékra nevelés:</i> konstrukciós játék.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	<p><i>Gurítás-dobás, cél. A helyválttatás szinonimái. Kösd össze! Illesztés, igazítás, pontosság, hosszabb, rövidebb, eleje, vége, közepe, betöltés, kihagyás, bele, mellé, találat, alapszín, sötét, világos, hosszabb rövidebb, hosszában, keresztben, fordítva, méret, szín, forma, ugyanolyan, hasonló. Ruhadarabok.</i></p>	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	5. Emlékezet-, gondolkodás- és figyelemfejlesztés	Órakeret 20 óra
Előzetes tudás	Rövid verbális emlékezet.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Egyszerű összefüggések, különbségek, hasonlóságok felismerése.	
Fejlesztési feladatok	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok

<ul style="list-style-type: none"> – Rövid szavakat utánamondani, ismételni, néhány percnyi szünet után felidézni. – Változásokat észlelni. – . – Halmazból egy-egy meghatározott tárgyat kiválasztani. – Versek, mondókák elmondása (együttmondással). – 	<p><i>Ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Rövid szavak utánamondása. – Tárgyak megfigyelése, változás észlelése. – Mondókák együttmondással. – Szavak utánamondása. – Figyelemfejlesztő játékok. <p><i>Tevékenységek</i></p> <p>Szavak felidézése és ismételt mondása játékos formában.</p> <p>Tárgyak sorából „Mi tűnt el? Mi változott?”</p> <p>Színek szerinti válogatás.</p> <p>Egyes szavak, képről alkotott mondatok azonnali és késleltetett utánamondása.</p>	<p><i>Játékra nevelés:</i> didaktikus játékok.</p> <p><i>Kommunikáció:</i> versek, mondókák közös és egyéni elmondása.</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Ugyanaz, még egyszer, ugyanolyan, hasonló (részben ugyanolyan), Miért? kérdés, válasz. Étel, ruhanemű, jármű, játékok, bútorok, edények, járművek, funkciójuk.</p>	

<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p>6. Íráselemek tanítása</p>		<p>Órakeret 28óra</p>
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Kétujjas fogás.</p>		
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>Tárgyak válogatása forma alapján.</p>		
<p>Fejlesztési feladatok</p>	<p>Ismeretek – tevékenységek</p>	<p>Kapcsolódási pontok</p>	
<ul style="list-style-type: none"> – Alapformákat egyeztetni, – Felismerhető formákat létrehozni segítséggel, különböző eszközökkel. – Tanszereket rendeltetésszerűen, kíméletesen használni, a – Az instrukciókat pontosan követni. – Tudatosan alkalmazni egyenes és görbe vonalakat. – Az íráshoz szükséges körülményeket megszokni. 	<p><i>Ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Formák megfigyelése, körüljárása, átrajzolása. – Irányok követése. – . – Helyes testtartás, ceruzafogás. – Könyv, füzet használata. <p><i>Tevékenységek</i></p> <p>Tárgyak megfigyelése, összehasonlítása, felismerése tapintás útján.</p> <p>Egyenes és görbe vonal követése.</p>	<p><i>Mozgásnevelés:</i> téri tájékozódás.</p> <p><i>Ábrázolás-alakítás:</i> homoktáblán, gríztáblán rajzolgatás ujjal, bottal.</p>	

—	<p>Szögletes és kerek formák kirakása, átrajzolása homokba bottal, papírra ujjal, ecsettel, ceruzával.</p> <p>Könyv lapozgatása, előre, hátra lapozás.</p> <p>Ábrák, pontok összekötése homokban,.</p> <p>A folyamatos munka idejének fokozatos növelése.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Egyszerű formák: kerek, <i>szögletes</i>, <i>széles</i>, <i>keskeny</i>, rövid, hosszú, egyenes, <i>görbe</i>, kör- és <i>csigavonal</i>. Összehasonlítás: <i>ugyanolyan</i>, <i>ugyanúgy</i>, <i>ugyanarra</i>, <i>ugyanoda</i>. Helymeghatározások.</p>	

<p>A fejlesztés várt eredményei az első évfolyam végén</p>	<p>A tanuló képes a feladathelyzetet elfogadni, együttműködő, motiválható a beszédszervi gyakorlatok végzése során.</p> <p>Képes figyelmét néhány percig a feladatra irányítani.</p> <p>Felismeri környezete hangjait, zörejeit, társai és a vele foglalkozó felnőttek hangját.</p> <p>Képes az irányokat (fentről le, balról jobbra) utánzással alkalmazni.</p> <p>Képes segítséggel alkalmazni – megnevezésre – a téri relációkat.</p> <p>Képes környezete iránt érdeklődni, alapvető kommunikációs készsége alakul (közeledésre adekvát reakció, részvétel közös tevékenységben /passzív is/, elemi szükségletek, igények jelzése).</p> <p>Részt vesz irányított csoportos tevékenységben.</p> <p>Képes a feladatot elvégezni, szabályokat betartani.</p> <p>Képes elemi szinten a csoportba illeszkedni, ismeri és megnevezi társait és a vele foglalkozó felnőtteket.</p> <p>Képes a különböző íróeszközöket (segítséggel) alkalmazni, gyakorolni a ceruzafogást alkalmazni az író- és rajzeszközök, ceruza megfelelő nyomatékát.</p>
---	--